

Anica Kovačević*

Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka

Uticaj imigracije na ekonomiju Ujedinjenog Kraljevstva u 21. veku: efekti na tržište radne snage, fiskalnu politiku i produktivnost* *

Apstrakt

U svetlu debata o efektima imigracije, cilj rada je da se objasni kako su izmenjeni obrasci imigracija u Ujedinjeno Kraljevstvo uticali na ključne aspekte ekonomskih performansi. Shodno tome, analizira se uticaj imigracije na tržište radne snage, fiskalnu politiku i produktivnost. Promene u imigracionim politikama i uvođenje novih programa rezultuju da struktura imigranata postaje raznolika. Analizirajući uticaj imigracije na tržište radne snage, zaključuje se da može imati različite implikacije u zavisnosti od nivoa kvalifikacija radne snage i tipa zanimanja, ali su generalno efekti pozitivni. Takođe, sa fiskalnog stanovišta, imigranti pozitivno doprinose javnim finansijama, i to posebno visokoobrazovana radna snaga. Ipak, produktivnost beleži pad nakon krize, ali se očekuje da će novi propisi doprineti pozitivnom uticaju, međutim, efekti će umnogome zavisiti od strukture imigranata u budućnosti. Stoga, politike koje podržavaju inkluzivnu imigracionu politiku mogu biti ključne za održavanje ekonomske stabilnosti i dugoročnog prosperiteta.

Ključne reči:

Ujedinjeno Kraljevstvo, imigracija, ekonomija, tržište radne snage, fiskalna politika, produktivnost, Brexiz, Evropska unija, kovid-19

* anicakovacevic01@gmail.com

** Članak je nastao kao rezultat istraživanja za potrebe seminarskog rada na master studijama.

UVOD

Prilikom upoređivanja privreda različitih zemalja ekonomisti kao glavno mjerilo koriste bruto domaći proizvod, koji predstavlja tržišnu vrednost svih finalnih dobara i usluga proizvedenih u jednoj zemlji u određenom vremenskom periodu, najčešće godinu dana.¹ Analizirajući podatke koje je Međunarodni monetarni fond objavio u oktobru 2023. godine, Ujedinjeno Kraljevstvo zauzima šesto mesto (3,33 milijarde američkih dolara, u nominalnoj vrednosti) u svetu, dok prvo mesto trenutno zauzimaju Sjedinjene Američke Države (26,94 milijarde američkih dolara, u nominalnoj vrednosti), a za njima slede Kina, Nemačka, Japan i Indija.²

Osvrtom na događaje koji se nižu prethodnih nekoliko godina i u svetlu današnje velike neizvesnosti kako na političkoj tako i na ekonomskoj sceni, može se reći da je Ujedinjeno Kraljevstvo imalo izazovan zadatak da svoju privredu oporavi od krize izazvane pandemijom *Kovid-19* virusa, kao i da se izbori sa inflacijom i ostalim šokovima izazvanim nestabilnom geopolitičkom situacijom.

U 2023. godini Ujedinjeno Kraljevstvo je imalo bolje rezultate od očekivanih – bruto domaći proizvod je porastao za 0,5% u odnosu na predviđeni pad od 1 odsto. Isto tako, kada govorimo o napretku, inflacija je u oktobru opala na 4,6%, shodno padu cena energenata³ – što je ogromno poboljšanje budući da je samo godinu dana pre toga, u oktobru 2022. godine, inflacija zabeležila rekord od 11,1%.⁴

Takođe, kada se pogleda tržište radne snage, stopa nezaposlenosti je bila 4,2% u januaru ove godine, dok je stopa zaposlenosti (starosna dob od 16 do 64 godine) porasla za 0,1 procentni poen u odnosu na prethodni kvartal i sada je 75,8%.⁵ Međutim, interesantno je to da se država suočava sa krizom

¹ Tim Callen, *Back to Basics – Gross Domestic Product: An Economy's All*, International Monetary Fund, Finance & Development. Available from: https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/basics/14_gdp.htm (Accessed March 1, 2024).

² International Monetary Fund, *World Economic Outlook Database 2023*. Available from: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October> (Accessed January 28, 2024).

³ KPMG, *Global Economic Outlook*. Available from: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2023/12/global-economic-outlook-december.pdf> (Accessed January 28, 2024), p. 40.

⁴ Daniel Harari et al., *Rising cost of living in the UK*, The House of Commons Library, UK Parliament. Available from: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9428/CBP-9428.pdf> (Accessed January 29, 2024), p. 11.

⁵ Office for National Statistics, *Labour market overview, UK: January 2024*. Available from: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peoplein->

u obliku nedostatka radne snage, odnosno prevelike ponude posla, ali malog broja radnika na tržištu koji su spremni da rade.

U Ujedinjenom Kraljevstvu trend imigracije je bio relativno stabilan sve do pandemije korona virusa, ali su se obrasci i ponašanja od tada znatno promenili. Shodno podacima koje nam pruža Zavod za statistiku Ujedinjenog Kraljevstva, nivo imigracije beleži nagli porast od 2021. godine, što se može pripisati uvođenju novog imigracionog sistema u januaru i ublažavanju ograničenja putovanja nastalih usled pandemije korona virusa u julu 2021. godine, a potom i samom razvoju događaja u svetu, poput izbijanja rata u Ukrajini.⁶

Glavna hipoteza rada je da imigracija utiče u određenoj meri na strukturu ekonomske aktivnosti u Ujedinjenom Kraljevstvu, i da dok taj uticaj varira, u zavisnosti od vremena, mesta i razloga za imigraciju, prevashodno imigracija sa sobom donosi pozitivne efekte po privredu.

U radu će na početku biti predstavljena dinamika imigracije u Ujedinjenom Kraljevstvu, gde će se glavni akcenat staviti na motive za migraciju, kao i na dešavanja koja su dovela do promene trenda, poput pandemije kovid-19 virusa, Bregzita i promena određenih zakonskih regulativa. Zatim, razmatraće se kakav uticaj imigracija ima na tržište rada, poput uticaja na plate radnika različitog stepena kvalifikacije i drugo, potom, razmatra se uticaj imigracija na fiskalnu politiku, te se konačno osvrćemo i na produktivnost.

Posmatrano u celosti, u svetlu aktuelnih debata o imigracijama, značaj ovog rada se ogleda u tome što pruža uvid u promenjene obrasce imigracije u Ujedinjeno Kraljevstvo, a uz to razmatra i efekte na različite ekonomske aspekte u zemlji koja je tradicionalno mesto velikih imigracionih tokova – iz čega se mogu izvući zaključci u kontekstu savremenih trendova.

DINAMIKA IMIGRACIJE U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU

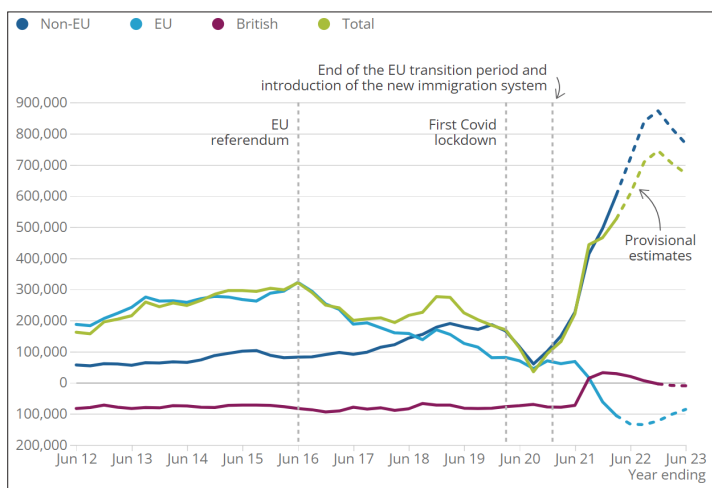
Posmatrajući dinamiku imigracije u periodu od 2012. do 2023. godine, uočavamo relativno konstantan nivo aktivnosti u periodu od 2012. do 2016, kada se kao ključan događaj navodi referendum o članstvu Ujedinjenog Kraljevstva

work/employmentandemployeetypes/bulletins/uklabourmarket/january2024#-main-points (Accessed January 29, 2024).

⁶ Office for National Statistics, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*. Available from: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/longterminternationalmigrationprovisional/yearendingjune2023> (Accessed January 29, 2024), p. 3.

u Evropskoj uniji, poznatiji kao referendum o Bregzitu (*Brexit*). Tada, glavni argument kampanje za izlazak iz Evropske unije bio je taj da bi Bregzit omogućio veću kontrolu nad prilivom imigranata u Ujedinjeno Kraljevstvo iz zemalja Evropske unije.⁷

U periodu između referenduma o Bregzitu, u junu 2016. godine, i prvog pojavljivanja korona virusa beleži se pad imigranata iz zemalja članica Evropske unije i rast novih imigranata iz zemalja koje nisu članice Evropske unije, što se očekuje da će biti trend i u narednim godinama.

Slika 1. Dinamika imigracije u Ujedinjeno Kraljevstvo državljana koji su iz Evropske unije, UK i onih koji nisu iz EU, u periodu od juna 2012. do juna 2023. godine (Izvor: Kancelarija za nacionalnu statistiku, Vlada UK, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*)

Sa druge strane, pandemija kovid-19 je ostavila ozbiljne posledice po globalno društvo, te je tako uticala i na obrasce imigracije. Naime, već u prvim mesecima izbijanja epidemije uvedeno je ograničenje kretanja i putovanja, kao i zatvaranje viznih centara u državama, što je rezultiralo smanjenjem putovanja i smanjenjem broja izdatih viza. Glavni podaci iz Ankete o radnoj snazi iz 2021. godine sugerišu da je broj migranata koji žive u Ujedinjenom

⁷ Simon Goodman, *Take Back Control of Our Borders: The Role of Arguments about Controlling Immigration in the Brexit Debate*, Yearbook of the Institute of East-Central Europe, Vol. 15, No. 3, 2017, pp. 35–53.

Kraljevstvu opao u prethodnoj, 2020. godini.⁸ Nažalost, tokom pandemije je bilo otežano prikupljanje podataka, a, između ostalog, i nacionalna agencija je suspendovala ankete tokom pandemije.⁹

Kako je pandemija polako prolazila otvarale su se granice i svet je počeo da se vraća u nekadašnju normalu. Upravo iz tog razloga, važno je istaći značajne promene u imigraciji od 2021. godine, koje su rezultat uvođenja novog imigracionog sistema u januaru iste godine koji se odnosi na prestanak slobodnog kretanja državljana zemalja jedinstvenog evropskog tržišta,¹⁰ a takođe je u narednom periodu došlo do dodatnog ublažavanja ograničenja putovanja u julu.

Posmatrajući obim i dinamiku imigracije kroz ove godine, uočavamo da su državljani Evropske unije činili najveću komponentu u ukupnoj imigraciji do 2019. godine, dok od 2021. većinu imigranata čine državljani zemalja koje nisu članice Evropske unije. Od januara 2021. godine državljanima Evropske unije potrebna je viza za preseljenje u Ujedinjeno Kraljevstvo. Međutim, oni sa statusom naseljenog (prebivalište) u Evropskoj uniji mogu nastaviti da putuju u Veliku Britaniju bez vize.¹¹

Shodno izveštaju Zavoda za statistiku Ujedinjenog Kraljevstva iz novembra 2023. godine, države koje nisu članice Evropske unije, a čiji građani učestvuju najvećim delom u migraciji u Ujedinjenom Kraljevstvu su: Indija (253.000), Nigerija (141.000), Kina (89.000), Pakistan (55.000) i Ukrajina (35.000).¹²

Posmatrajući učešće stanovnika država članica Evropske unije u migraciji u Ujedinjeno Kraljevstvo, najveći udeo (55%) državljana dolazi iz grupe EU14 – Austrija, Belgija, Danska, Finska, Francuska, Nemačka, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Holandija, Portugalija, Španija i Švedska. Zatim slede državljani iz Rumunije i Bugarske (EU2) sa 28%, a nakon njih sa 16% učestvuju državljani EU8 – Češka, Estonija, Mađarska, Letonija, Litvanija, Poljska,

⁸ Madeleine Sumption, *Where did all the migrants go? Migration data during the pandemic*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/commentaries/where-did-all-the-migrants-go-migration-data-during-the-pandemic/> (Accessed February 5, 2024).

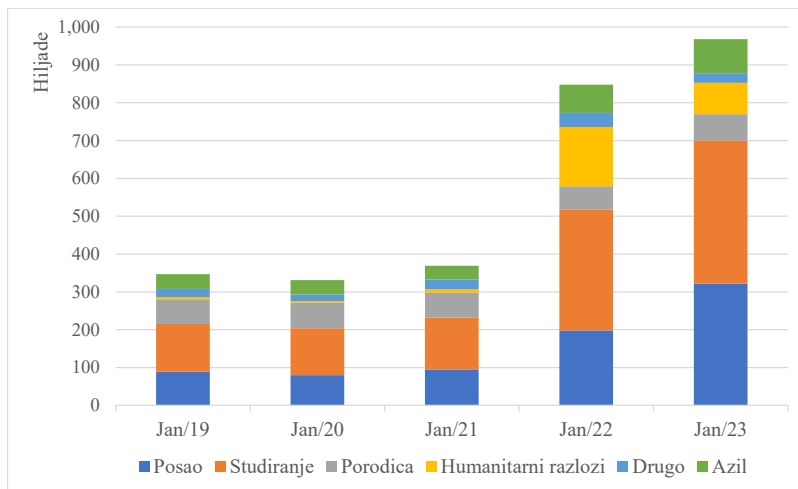
⁹ Ibid.

¹⁰ Georgina Sturge, *How has immigration changed under the UK's new 'points based' system?*, The House of Commons Library, UK Parliament. Available from: <https://commonslibrary.parliament.uk/how-has-immigration-changed-under-the-uks-new-points-based-system/> (Accessed February 4, 2024).

¹¹ Office for National Statistics, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*, p. 3.

¹² Ibid., p. 4.

Slovačka i Slovenija, dok državljani preostalih zemalja učestvuju 1% u migraciji u Ujedinjeno Kraljevstvo.¹³

Grafikon 1. Prikaz osnovnih motiva za imigraciju stanovnika koji nisu državljani Evropske unije (Izvor: Kancelarija za nacionalnu statistiku, Vlada UK, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*)

	Posao	Studiranje	Porodica	Humanitarni razlozi	Drugo	Azil	Ukupno
Jun-19	89.000	126.000	65.000	6.000	22.000	39.000	347.000
Jun-20	80.000	124.000	68.000	4.000	17.000	38.000	331.000
Jun-21	95.000	137.000	66.000	9.000	26.000	36.000	368.000
Jun-22	198.000	320.000	61.000	157.000	37.000	75.000	848.000
Jun-23	322.000	378.000	70.000	83.000	25.000	90.000	968.000

Tabela 1. Prikaz osnovnih motiva za imigraciju stanovnika koji nisu državljani Evropske unije (Izvor: Kancelarija za nacionalnu statistiku, Vlada UK, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*)

¹³ IOOffice for National Statistics, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*, p. 4.

Posmatrajući grafikon i tabelu broj 1, kao najčešći razlog za imigraciju u Ujedinjeno Kraljevstvo navodi se studiranje (39%), potom slede posao (33%), humanitarni razlozi (9%), kao i azil (9%), porodica (7%) i na kraju su tu drugi razlozi koji su u manjem broju (3%).

Kada je reč o studiranju, može se videti tendencija povećanja broja ljudi koji dolaze na studije u Britaniju, što je delom rezultat novog programa *Graduate visa route*, koji dozvoljava međunarodnim studentima da apliciraju za posao u Britaniji na najmanje dve godine nakon završetka studija.¹⁴ Nakon studija, potraga za poslom je drugi najčešći razlog imigracije i primetan je značajan porast imigranata sa ovim razlogom proteklih godina, što se smatra da je rezultat uvođenja programa *Skilled Worker* i *Skilled Worker – Health and Care* u 2020. godini.¹⁵ Važno je napomenuti i to da su izdržavana lica koja dolaze zajedno sa osobama koje su aplicirale za radnu vizu najčešće Indijci (38%), što nam dodatno ukazuje na važnost ovog faktora u ukupnom porastu imigracije u celini.¹⁶

Još jedan od bitnijih razloga za migraciju u Ujedinjeno Kraljevstvo jesu i humanitarni razlozi, tačnije, ovaj pojam se odnosi na ljude koji dolaze u Britaniju humanitarnim rutama (na osnovu ove kategorije viza), koji čine 9% imigracije u 2023. godini (83.000). Primetan je pad u odnosu na 2022. godinu, kada je 19% imigranata došlo na osnovu ovih viza u Ujedinjeno Kraljevstvo. Važno je navesti i to da polovinu ovog broja čine upravo Ukrajinci, koji imaju pravo od marta 2022. godine na boravak u Britaniji na osnovu humanitarne vize. Takođe, ovde se možemo nadovezati i na azil kao na faktor koji sa godinama i promenama na geopolitičkoj sceni dobija sve više na značaju.¹⁷

Koliko je bitan razlog za imigraciju toliko je i bitna struktura imigranata koji dolaze, te tako Borjas tvrdi da imigracija „podmazuje točkove tržišta rada“, ubrizgavajući u privredu nove grupe koje poseduju različite veštine.¹⁸

¹⁴ Office for National Statistics, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*, p. 8.

¹⁵ Ibid., p. 8.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid., p. 9.

¹⁸ George J. Borjas, *Does Immigration Grease the Wheels of the Labor Market?*, Harvard University (2001). Available from: <https://www.oecd.org/unitedstates/24741853.pdf>, p. 42.

UTICAJ IMIGRACIJE NA TRŽIŠTE RADNE SNAGE U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU

Posmatrajući najosnovnije modele i njihovo funkcionisanje, može se reći da sa rastom imigracije imamo kako rast broja stanovnika tako i rast nove radne snage. Usled rasta broja ljudi koji su spremni da rade i budu zaposleni, povećava se ponuda na tržištu radne snage u određenim industrijama, što može potom stvoriti pritisak na poslove i povećati konkurenciju među licima koja traže posao, bilo da ga sada imaju ili ne. Međutim, imigracija može povećati i tražnju za radnicima, što će dodatno stvoriti nova radna mesta. Naime, imigranti kupuju robu i usluge, što dodatno povećava potražnju za istim, te, shodno promenama koje se postepeno odvijaju, poslodavci mogu povećati proizvodnju u sektorima u kojima im migracija omogućava da zaposle više ljudi ili da koriste radno intenzivnije metode proizvodnje kako bi je podigli na viši stepen.

Preciznije definisano, imigracija može uticati na povećanje konkurencije za postojeće poslove u određenim sektorima, ali isto tako može stvoriti i nova radna mesta i time na indirektan način uticati na rast i razvoj privrede. Ovde dolazimo i do ključnog aspekta koji se odnosi na pretpostavku da u privredi postoji fiksni broj radnih mesta – poznatija kao zabluda radne snage (*lump of labour fallacy*), koja zapravo ostaje, kao što joj ime i kaže, zabluda, jer je nemoguće da u bilo kojoj privredi na svetu postoji fiksni broj radnih mesta, budući da privrede nisu izolovana kategorija i da su upravo osetljive na šokove i neretko sklone transformacijama i promenama.

Generalno, uticaj imigracije na tržište rada varira u zavisnosti od vremena, mesta i razloga za migraciju, te će tako poslovi sa visokim platama, koji uglavnom zahtevaju duži period obuke, imati drugačije implikacije od onih poslova koji pripadaju kategoriji nisko plaćenih. Ovo možemo povezati i sa stepenom stručne kvalifikacije, što u svom radu Đanmarko Otaviano i Đovani Peri (Gianmarco Ottaviano and Giovanni Peri) jasno ističu. Naime, oni objašnjavaju kako se radnici u niskokvalifikovanim zanimanjima mogu suočiti sa većom konkurencijom upravo zbog povećanja ponude radnika, a i zbog toga što se veštine potrebne za te poslove lakše stiču i manje su specijalizovane.¹⁹

Shodno empirijskom istraživanju efekata imigracije na tržište rada u Ujedinjenom Kraljevstvu, pokazalo se da imigracija može negativno uticati na radnike koji obavljaju slabo plaćene poslove, kao i da može imati pozitivne efekte na visokoplaćene radnike, ali su u oba slučaja efekti veoma mali.

¹⁹ Gianmarco Ottaviano and Giovanni Peri, "Rethinking the effect of immigration on wages", *Journal of the European Economic Association*, Oxford University Press. Available from: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=84f312e1182786ec7b1bd61bf787689168e5e43a>, p. 2.

Suštinski, imigracija nije jedan od glavnih faktora koji oblikuju izgled radnika sa niskim platama na tržištu rada, kako se zaključuje u istraživanju.²⁰

Sa druge strane, istraživanje koje je sproveda Banka Engleske ukazuje na to da rezultati nedvosmisleno potvrđuju da postoje jasne razlike u uticaju imigracije na plate među zanimanjima.²¹ Statički rezultati sugerišu da su statistički značajni negativni efekti imigracije na plate koncentrisani među kvalifikovanim proizvodnim radnicima i polu/nekvalifikovanim uslužnim radnicima.²² Kako se navodi u analizi, koeficijenti pokazuju da povećanje od 10 procentnih poena u procentu imigranata koji rade na polu/nekvalifikovanim pozicijama u sektoru usluga dovodi do smanjenja od 1,88% u plati.²³

Istraživanje koje su sprovedi Kristian Dustman, Tomaso Fratini i Albreht Glic (Christian Dustmann, Tommaso Frattini and Albrecht Glitz), kao jedno od bitnih elemenata uzima zaradu koju ostvaruju kako državljani Ujedinjenog Kraljevstva tako i imigranti, te navode da će uticaj na prosečne zarade biti nula ili blago pozitivan, a kao razlog tome navode to što imigracija generiše „višak” koji se, u slučaju savršeno elastične ponude kapitala, prenosi domaćim radnicima.²⁴ Ali, isto tako objašnjavaju da ovaj uticaj zavisi i od stepena kvalifikacije radnika, te da se pozitivniji uticaj očekuje od strane visokokvalifikovanih radnika, nego od polu/nekvalifikovanih radnika. Takođe, objašnjavaju kako imigracija ima mali ili skoro nikakav uticaj na prosečnu zaposlenost ili nezaposlenost postojećih radnika.²⁵

²⁰ Carlos Vargas-Silva and Madeleine Sumption, *The Labour Market Effects of Immigration*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/the-labour-market-effects-of-immigration/> (Accessed February 4, 2024).

²¹ Stephen Nickell and Jumana Saleheen, *The Impact of Immigration On Occupational Wages: Evidence from Britain*, Bank of England, Monetary Policy Committee. Available from: <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/working-paper/2015/the-impact-of-immigration-on-occupational-wages-evidence-from-britain.pdf>

²² Ibid., p. 22.

²³ Ibid., p. 22.

²⁴ Christian Dustmann, Tommaso Frattini i Albrecht Glitz, “The impact of migration: a review of the economic evidence”, *Final Report, November 2007*, Centre for Research and Analysis of Migration, Department of Economics, University College London, and EPOLICY LTD, No. 102, p. 13.

²⁵ Ibid., p. 13.

UTICAJ IMIGRACIJE NA FISKALNU POLITIKU UJEDINJENOG KRALJEVSTVA

Posmatrajući ekonomiju neke države ne smemo zanemariti fiskalnu politiku na koju politika migracija i dinamika same imigracije u državi deluju. Stoga, od velikog je značaja razumeti fiskalne implikacije koje imigracija nosi sa sobom, a neizostavno moraju uticati na privredu.

U svom radu, Kristian Dustman i Tomaso Fratini klasifikuju imigrante prema zemljama porekla, razlikujući imigrante iz zemalja van Evrope i imigrante iz Evropskog ekonomskog prostora (EEP). Unutar EEP-a, nadalje, razlikuju imigrante iz zemalja Centralne i Istočne Evrope, koje su se pridružile 2004. godine (A10) i imigrante iz ostatka zemalja Evropskog ekonomskog prostora.²⁶

Naime, njihovo istraživanje ukazuje na to da su imigranti koji su stigli od 2000. godine davali konzistentno pozitivne fiskalne doprinose bez obzira na državu iz koje dolaze. Između 2001. i 2011. godine, imigranti iz zemalja A10 doprineli su fiskalnom sistemu oko 12% više nego što su uzeli, sa neto fiskalnim doprinosom od oko 5 milijardi funti. U isto vreme, neto fiskalni doprinosi nedavnih evropskih imigranata iz ostatka EU iznosili su 15 milijardi funti, sa fiskalnim uplatama za oko 64% višim od primljenih transfera. Imigranti izvan zemalja Evropske unije dali su neto fiskalni doprinos od oko 5,2 milijarde funti, ubacivši tako u sistem približno 3% više sredstava nego što su izvukli.²⁷ Nasuprot tome, u istom periodu, državljani Ujedinjenog Kraljevstva su dali ukupan negativan fiskalni doprinos od 616,5 milijardi funti. Neto fiskalni bilans ukupne imigracije u Veliku Britaniju između 2001. i 2011. stoga iznosi pozitivan neto doprinos od oko 25 milijardi funti, tokom perioda tokom kojeg je Velika Britanija imala ukupni budžetski deficit.²⁸

Jedan od ključnih aspekata, koji se često zanemaruje kada se raspravlja o uticaju imigracije i troškovima i koristima, jeste nivo obrazovanja imigranata. Kristian Dustman i Tomaso Fratini (Christian Dustmann and Tommaso Frattini) u svom radu ističu važnost razmatranja obrazovnog profila imigranata, pri čemu njihovo istraživanje ukazuje na visok nivo obrazovanja među imigrantima. Na primer, dok je do 2011. godine procenat domorodaca sa diplomom iznosio 24%, procenat imigranata iz EEP i izvan EEP je bio 35%,

²⁶ Christian Dustmann and Tommaso Frattini, "The Fiscal Effects of Immigration to the UK", *Economic Journal*, University College London, UCL Department of Economics, Vol. 124, Issue 580. Available from: <https://www.cream-migration.org/files/FiscaleJ.pdf>, p. 3.

²⁷ Ibid., p. 26.

²⁸ Christian Dustmann and Tommaso Frattini, "The Fiscal Effects of Immigration to the UK", op. cit., p. 26.

odnosno 41%.²⁹ Štaviše, uočava se da većina imigranata stiže u Ujedinjeno Kraljevstvo nakon završetka školovanja, a samim tim i u životnoj tački u kojoj je diskontovana neto vrednost njihovih budućih neto fiskalnih plaćanja pozitivna.³⁰

Sledeći prethodno rečeno, kada bi Velika Britanija morala svakom imigrantu da pruži nivo obrazovanja koji je stekao u svojoj domovini ti troškovi bi bili značajni – stoga, njihove procene pokazuju da su imigranti dali zemlji produktivan ljudski kapital između 2000. i 2011, koji bi Ujedinjeno Kraljevstvo koštao 6,8 milijardi funti na obrazovanje. Upravo iz tih razloga dolazimo do zaključka da su imigranti koji su došli u Ujedinjeno Kraljevstvo u periodu ranih dvehiljaditih godina do početka druge decenije 21. veka, doprineli fiskalnom sistemu i javnim finansijama Ujedinjenog Kraljevstva i više nego što je to očekivano za taj period.

Kada se uopšteno govori o obrazovanju kao jednom od fundamentalnih kategorija u proceni efekata koje imigranti mogu imati na ekonomiju i fiskalnu politiku, opširnu analizu daje i Majkl Klemens (Michael Clemens) u svom radu, i jasno tvrdi i dokazuje, putem svojih modela, da postoji veći neto pozitivan efekat od imigranata čije obrazovanje je na visokom nivou, u odnosu na imigrante koji čine niskokvalifikovanu radnu snagu generalno na tržištu.³¹

Pomerajući se na vremenskoj lestvici, analizom publikacije koju je objavio *Oxford Economics* iz 2018. godine, uočavamo jasan akcenat na razlici u doprinosu koji su ostvarili imigranti iz zemalja EEP u poređenju sa imigrantima koji nisu iz tih zemalja.³² Naime, posmatrajući statistički doprinos koji su ostvarili imigranti 2016. i 2017. godine, uočavamo veći doprinos od strane imigranata koji dolaze iz zemalja EEP i to kako iz starijih zemalja članica tako i iz novih država članica koje su se pridružile od 2004, u odnosu na one koji dolaze iz drugih zemalja. Naglašava se kako su njihovi doprinosi veoma mali i da je teško izmeriti ih.³³

Generalno, procenjuje se da je pozitivniji fiskalni uticaj imigranata iz EEP od uticaja imigranata koji nisu iz EEP. Uz ovo, *Oxford Economics* je objavio

²⁹ Christian Dustmann and Tommaso Frattini, "The Fiscal Effects of Immigration to the UK", op. cit., p. 19.

³⁰ Ibid., p. 33.

³¹ Michael A. Clemens, *The Fiscal Effect of Immigration: Reducing Bias in Influential Estimates*, IZA – Institute of Labor Economics, No. 15592. Available from: <https://docs.iza.org/dp15592.pdf>, p. 33.

³² Oxford Economics, *The Fiscal Impact of Immigration on the UK*, Economic Consulting Team, Oxford Economics. Available from: <https://www.oxfordeconomics.com/resource/the-fiscal-impact-of-immigration-on-the-uk/>

³³ Oxford Economics, *The Fiscal Impact of Immigration on the UK*, op. cit., p. 4.

podatak kako prosečan imigrant koji dolazi iz Evrope, pre svega iz EEP zemalja, doprinosi 2.300 funti više javnim finansijama u Ujedinjenom Kraljevstvu, u odnosu na prosečnu odraslu osobu koja je državljanin date države.³⁴

Sledeći prethodno, prosečan imigrant iz zemlje članice EEP koji je došao u Ujedinjeno Kraljevstvo 2016. godine doprineo je 78.000 funti više nego što mu je sledovalo za javne usluge i beneficije tokom svog vremena provedenog u Ujedinjenom Kraljevstvu (pod pretpostavkom uravnoteženog državnog budžeta), a prosečan neevropski migrant će imati pozitivan neto doprinos od 28.000 funti dok živi u Ujedinjenom Kraljevstvu.³⁵ Poređenja radi, neto životni doprinos prosečnog građanina Ujedinjenog Kraljevstva u ovom scenariju je nula. Sumirajući navedeno, ovo znači da su migranti koji su stigli 2016. godine dali ukupan neto pozitivan doprinos od 26,9 milijardi funti javnim finansijama Ujedinjenog Kraljevstva tokom celog svog boravka.³⁶ Kako se navodi, vrednost ovoga za javne finansije Ujedinjenog Kraljevstva je ekvivalentna stavljanju približno 5 penija na stope poreza na dohodak u toj godini.³⁷

Na početku rada, prilikom razmatranja profila imigranata i njihovih osnovnih razloga za imigraciju u Ujedinjeno Kraljevstvo, porodica se ističe kao jedan od važnih faktora. Naime, osobe koje imigriraju u Ujedinjeno Kraljevstvo često povedu članove porodice, a njihova deca ostaju radi školovanja i zapošljavanja, što ih čini važnom kategorijom za analizu uticaja imigracije na privredu i fiskalnu politiku države.³⁸ Ovde se pažnja posvećuje, pre svega, imigrantima koji dolaze iz zemalja koje nisu članice EEP, a koji u najvećem broju slučajeva sa sobom dovode i članove svoje porodice, među kojima se uglavnom nalaze deca koja su zavisna od roditeljske brige i njihovih materijalnih sredstava, te se smatra da je taj negativan, tačnije manji doprinos ove grupe imigranata upravo posledica veće potrošnje na obrazovanje njihove dece.³⁹ Kada govorimo o imigrantima koji su državljanji EEP, oni plaćaju više u vidu poreza na dohodak i doprinosa za nacionalno osiguranje nego što

³⁴ Oxford Economics, *The Fiscal Impact of Immigration on the UK*, op. cit., p. 4.

³⁵ Ibid., p. 33.

³⁶ Ibid., p. 34.

³⁷ Ibid.

³⁸ Carlos Vargas-Silva, Madeleine Sumption and Peter William Walsh, *The Fiscal Impact of Immigration in the UK*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/the-fiscal-impact-of-immigration-in-the-uk/> (Accessed February 4, 2024).

³⁹ Ibid.

primaju u poreskim kreditima i dečjim dodacima.⁴⁰ Prema podacima koje je iznela Vlada, za obračunsku godinu 2018/19, imigranti koji su državljani EEP i Švajcarske platili su 22,4 milijarde funti više poreza na dohodak i doprinosa za nacionalno osiguranje nego što su uzeli u vidu poreskih kredita i dečjih dodataka, dok su građani koji nisu iz EEA i Švajcarske platili 20 milijardi funti više.⁴¹

Analizirajući sve prethodno, možemo reći da imigracija uopšteno donosi fiskalne koristi – što možemo videti po tome što imigranti plaćaju nešto više u vidu poreza, bilo direktno i/ili indirektno, u odnosu na to što „koštaju“ u javnim uslugama i beneficijama, tačnije, u odnosu na to koliki su teret za državni budžet, barem u odnosu na državljane Ujedinjenog Kraljevstva.

UTICAJ IMIGRACIJE NA PRODUKTIVNOST U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU

Jedna od definicija produktivnosti je da je to mera ekonomske performanse koja upoređuje količinu proizvedenih dobara i usluga (*output*) sa količinom inputa koji se koriste za proizvodnju dobara i usluga; te, sudeći po ovome, može se reći da je produktivnost jedan od ključnih pokretača ekonomskog rasta i blagostanja u državi.

Od krize 2008. godine privreda Ujedinjenog Kraljevstva beleži pad i lošije rezultate, što se odrazilo i na životni standard i sporiji rast istog narednih godina, što se pripisuje oštrom padu plata i produktivnosti.⁴² Naime, da se uočiti da je rast produktivnosti (*productivity growth*) usporio usled krize, pa je tako, sa nivoa od približno 2% u periodu pre krize, zabeležio pad i u proseku je iznosio oko 0,3% narednih godina. Pak, sa druge strane, kao što smo i navodili u prethodnim celinama, imigracija beleži svoj rast u tim godinama.⁴³

Posmatrajući određeni period i upoređujući tokove imigracije i dinamiku produktivnosti, mnogi teoretičari ne mogu doći do potpuno jasnog zaključka i dokaza o povezanosti ove dve varijable u privredi. Na primer, u periodu pre, tokom i posle finansijske krize iz 2008. godine, beleži se oštar pad produktivnosti, a imigracija tada beleži pozitivan trend. Određeni teoretičari smatraju da se upravo u ovom periodu nalazi ključ za povezivanje ove dve varijable – kako ističu, jedan od mogućih uzroka usporavanja produktivnosti jeste

⁴⁰ Carlos Vargas-Silva, Madeleine Sumption and Peter William Walsh, *The Fiscal Impact of Immigration in the UK*, op. cit.

⁴¹ Ibid.

⁴² Hoseong Nam and Jonathan Portes, *Migration and Productivity in the UK: An Analysis of Employee Payroll Data*, IZA – Institute of Labor Economics, No. 16472. Available from: <https://docs.iza.org/dp16472.pdf>

⁴³ Ibid.

upravo povećanje imigracije, ali tu se fokus stavlja na nisko kvalifikovane radnike.⁴⁴ Ovdje se možemo vratiti ponovo na temu Bregzita i na to da je tada kampanja koja je bila u korist izlaska iz Evropske unije argumentovano tvrdila da je upravo sloboda kretanja sporna jer je dovela do povećanja imigranata koji spadaju u grupu niže kvalifikovanih radnika, a što je moglo rezultirati i umanjnjem plata i produktivnosti.

Tadašnji zagovarači Bregzita su tvrdili kako bi uvođenje novog sistema omogućilo bolju kontrolu imigranata koji dolaze u zemlju, kao i to da bi se na ovaj način demotivisali, tačnije, odvratili niskokvalifikovani radnici, te bi nova politika privukla, odnosno bolje selektovala one koji su visokokvalifikovani i koji mogu doprineti daljem razvoju privrede, a time i većoj produktivnosti.⁴⁵ Zaista, kao rezultat Bregzita 2021. godine, usvojen je novi sistem zasnovan na bodovima koji ograničava slobodu kretanja. Sada imigranti imaju pravo na radne vize na osnovu plate, nivoa veština i (u nekim slučajevima) specifičnih zanimanja. Novi sistem se odnosi na sve one koji se presele u Veliku Britaniju zbog posla, studija ili porodičnih razloga, sa izuzetkom državljanica Irske. Migranti iz ostatka sveta takođe se suočavaju sa novim pravilima nakon Bregzita, ali su ona znatno liberalnija od onih koja se primenjuju na radnike i studente iz država članica Evropske unije.⁴⁶

Najveće pooštavanje se odnosi na imigrante koji obavljaju slabo plaćene poslove i pripadaju grupi niskokvalifikovanih radnika, budući da im je ulaz u državu otežan do tog nivoa da većina njih neće ni moći da uđe. Građani koji su državljani zemalja članica Evropske unije imaju isti tretman kao i državljani koji dolaze iz drugih zemalja. Sa druge strane, kao što se već pominje, migranti koji nisu iz neke od zemalja članica Evropske unije, ili iz EEP, a koji dolaze u Ujedinjeno Kraljevstvo da rade, novi sistem je značajno liberalniji u poređenju sa prethodnim sistemom.

Kao rezultat datih promena usledila su pomeranja u sektorima privrede. Kao primer možemo navesti sektor ugostiteljstva, u kome je sada zbog ovih promena došlo do nedostatka radne snage, budući da su imigranti koji su

⁴⁴ Hoseong Nam and Jonathan Portes, *Migration and Productivity in the UK: An Analysis of Employee Payroll Data*, IZA – Institute of Labor Economics, No. 16472. Available from: <https://docs.iza.org/dp16472.pdf>

⁴⁵ Hélène Grinan-Moutinho, “An analysis of the anti-immigration discourse during the official 2016 Brexit referendum campaign”, in: Romain Garbaye and Vincent Latour (Eds.), *Immigration and Cultural Diversity in Post-Brexit Britain: Political and Social Challenges*, (Paris, Sorbonne Nouvelle: Observatoire de la Société Britannique, 2022).

⁴⁶ Jonathan Portes, “How is the post-Brexit immigration system affecting the UK economy?”, *Economics Observatory*, June 30, 2022. Available from: <https://www.economicsobservatory.com/how-is-the-post-brexit-immigration-system-affecting-the-uk-economy> (Accessed February 6, 2024).

nekada radili tu otišli, a oni novi koji su imigrirali uglavnom nisu u delatnostima te kategorije. Nasuprot tome, u IT sektoru i u zdravstvu se beleže značajne promene, budući da je sada udeo radnih viza za visokokvalifikovane radnike u ovim oblastima dostigao viši nivo u odnosu na period prethodnog režima. Gledajući puteve imigranata, oni koji migriraju da rade u zdravstvenom sektoru su široko rasuti, dok oni koji dolaze radi zaposlenja u privatnom sektoru značajnije su koncentrisani u Londonu.⁴⁷

Isto tako, potrebno je navesti i to da uglavnom u većim gradovima u Ujedinjenom Kraljevstvu, ali pre svega u Londonu, migranti iz država članica Evropske unije čine veliki deo zaposlenih u visokokvalifikovanim sektorima, poput finansija, zdravstva, IT-a i drugih, dok su, što je veoma interesantno, imigranti koji dolaze iz novijih država članica Evropske unije uglavnom koncentrisani u sektorima sa niskim kvalifikacijama i nisko plaćenim zanimanjima, ali to, naravno, nikako ne važi za sve migrante iz Evropske unije.⁴⁸

Sve u svemu, očekuje se da će novi imigracioni sistem biti pozitivan za rast zbog bolje selekcije imigranata i da bi uticaj imigracije trebalo da bude pozitivan, međutim, ostavlja se prostor za moguće realne implikacije na distribuciju, odnosno smatra se da će se efekti drugačije odraziti u zavisnosti od toga kakva će biti struktura imigranata u budućnosti, koliko njih će biti visokokvalifikovano, a koliko, pak, i neće biti u datoj grupi. Takođe, Džonatan Portes (Jonathan Portes) objašnjava kako se generalno očekuje pozitivan efekat, te da se očekuje i direktan uticaj na rast bruto domaćeg proizvoda i produktivnosti, ali ne u velikom iznosu, budući da imigracija može doprineti razvoju privrede, ali je taj uticaj ograničen.⁴⁹

ZAKLJUČAK

Posmatrajući dinamiku imigracije i njenu vezu sa ekonomijom, da se uočiti da su usko povezane jedna sa drugom, budući da imigracija u velikoj meri oblikuje društvenu i tržišnu dinamiku, te je, shodno tome, ključno izabrati politike koje bi dovele do maksimizacije koristi od imigracije za privredu određene zemlje.

⁴⁷ Zachary Strain and Madeleine Sumption, *Which Parts of the UK are Attracting the Most Skilled Workers from Overseas?*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/reports/which-parts-of-the-uk-are-attracting-the-most-skilled-workers-from-overseas/> (Accessed February 6, 2024).

⁴⁸ Ibid. (Accessed February 6, 2024)

⁴⁹ Jonathan Portes, "Immigration and the UK economy after Brexit", *Oxford Review of Economic Policy*, Journal Article, Oxford Academic, Volume 38, Issue 1. Available from: <https://doi.org/10.1093/oxrep/grab045> (Accessed February 6, 2024).

Kada se diskutuje o značajnim promenama koje su oblikovale pejzaž Ujedinjenog Kraljevstva nemoguće je zaobići Bregzit, čiji su efekti obuhvatili različite sfere društva. Jedna od ključnih promena koju je Bregzit doneo je novi sistem imigracije, čije implementiranje značajno utiče na karakteristike novih imigranata. Očekuje se da će ovaj sistem privući veći broj visokokvalifikovanih pojedinaca, čiji bi doprinos mogao dodatno da podstakne ekonomski rast i poveća produktivnost.

Kada se sagledaju promene u privredi i sektorima pojedinačno, vidimo da priliv imigranata različitih profila dosta utiče i na kompanije i njihovu tražnju za proizvodima, budući da će od tražnje u velikoj meri zavisiti i ponuda, a imigranti mogu vremenom dosta oblikovati tržište i samu ponudu proizvoda svojim novim željama i potrebama koje uvode na tržište. Ova interakcija stvara dinamičan ekonomski pejzaž koji se neprestano menja kako bi odražavao potrebe društva, te stoga možemo zaključiti da imigracija može umnogome oblikovati strukturu ekonomske aktivnosti. Shodno tome, važno je sagledati doprinos imigranata koji dolaze ne samo iz država članica Evropske unije, već i onih koji dolaze iz drugih država koje nisu članice Evropske unije. Iskustva i znanje koja imigranti donose sa sobom mogu biti veoma korisni privredi, i to posebno u sektoru inovacija i preduzetništva, na što se danas i stavlja akcenat u javnosti, budući da neretko upravo imigranti mogu biti podstrekači novih ideja i promena koje se dešavaju na tržištu i u celokupnoj privredi.

Sagledavajući sliku dinamičnih promena, teoretičari aktivno debatuju oko ukupnog uticaja imigracije na privredu i to ne samo Ujedinjenog Kraljevstva, nego i u svetu uopšte, što nam dodatno govori o važnosti ove teme i o tome koliko je izazovno izmeriti uticaj koji imigracija ima na privredu, budući da u sebi nose različite komponente koje dosta zavise od generacija koje dolaze i individua koje ih predstavljaju.

U celini, posmatrajući analizirane oblasti, da se zaključiti da imigracija ima kompleksan i raznolik uticaj na privredu u celini. Kada se govori o tržištu rada, istraživanja ukazuju na to da su efekti imigracije na tržište rada i plate relativno mali i da zavise pre svega od stepena kvalifikacije, posebno u slučaju visokokvalifikovanih radnika, ali da je generalno ukupan uticaj pozitivan.

Isto tako, analizirajući fiskalne implikacije, zaključuje se da imigranti generalno doprinose pozitivno javnim finansijama Ujedinjenog Kraljevstva, često plaćajući više poreza nego što koriste javne usluge i beneficije, što se posebno odnosi na imigrante iz Evropskog ekonomskog prostora, koji pokazuju tendenciju ostvarivanja većih fiskalnih doprinosa u poređenju sa imigranti-ma iz drugih regiona.

Na kraju, analizirajući uticaj imigracije na produktivnost, zaključuje se da je Bregzit doneo promene u imigracionu politiku, usmeravajući se ka selektivnijem pristupu i favorizovanju visokokvalifikovanih imigranata. Takođe, očekuje se da će ovi novi propisi doprineti pozitivnom uticaju na produktivnost, ali će efekti zavisiti od strukture imigranata u budućnosti.

Sledeći sve do sada rečeno, može se zaključiti da je veza između ekonomije i imigracije složena igra u kojoj se kombinuju različite komponente kako bi se stvorila harmonija raznolikosti, inovacija i održivog ekonomskog rasta. Stoga, kontinuirano praćenje i prilagođavanje imigracionih politika u skladu sa potrebama tržišta i ekonomskih trendova ključni su za ostvarivanje održivog ekonomskog rasta i razvoja, kao i dugoročnog prosperiteta Ujedinjenog Kraljevstva.

BIBLIOGRAFIJA

- [1] Borjas J. George, *Does Immigration Grease the Wheels of the Labor Market?*, Harvard University (2001). Available from: <https://www.oecd.org/unitedstates/24741853.pdf>, p. 42.
- [2] Callen Tim, *Back to Basics – Gross Domestic Product: An Economy's All*, International Monetary Fund, Finance & Development. Available from: https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/basics/14_gdp.htm (Accessed March 1, 2024).
- [3] Clemens A. Michael, *The Fiscal Effect of Immigration: Reducing Bias in Influential Estimates*, IZA – Institute of Labor Economics, No. 15592. Available from: <https://docs.iza.org/dp15592.pdf>, p. 33.
- [4] Dustmann Christian, Frattini Tommaso and Glitz Albrecht, "The impact of migration: a review of the economic evidence", *Final Report, November 2007*, Centre for Research and Analysis of Migration, Department of Economics, University College London, and EPolicy LTD, No.102, p. 13.
- [5] Dustmann Christian and Frattini Tommaso, "The Fiscal Effects of Immigration to the UK", *Economic Journal*, University College London, UCL Department of Economics, Vol. 124, Issue 580. Available from: <https://www.cream-migration.org/files/FiscalEJ.pdf>, p. 3, 26.
- [6] Grinan-Moutinho, Hélène, 2022, "An analysis of the anti-immigration discourse during the official 2016 Brexit referendum campaign", in: Romain Garbaye and Vincent Latour (Eds.), *Immigration and Cultural Diversity in Post-Brexit Britain: Political and Social Challenges*, Paris, Sorbonne Nouvelle: Observatoire de la Société Britannique.
- [7] Harari Daniel et al., *Rising cost of living in the UK*, *The House of Commons Library*, UK Parliament. Available from: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9428/CBP-9428.pdf> (Accessed January 29, 2024), p. 11.
- [8] International Monetary Fund, *World Economic Outlook Database 2023*. Available from: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October> (Accessed January 28, 2024).
- [9] KPMG, *Global Economic Outlook*. Available from: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2023/12/global-economic-outlook-december.pdf> (Accessed January 28, 2024), p. 40.

- [10] Nam Hoseong and Portes Jonathan, *Migration and Productivity in the UK: An Analysis of Employee Payroll Data*, IZA – Institute of Labor Economics, No. 16472. Available from: <https://docs.iza.org/dp16472.pdf>.
- [11] Nickell Stephen i Saleheen Jumana, *The Impact of Immigration On Occupational Wages: Evidence from Britain*, Bank of England, Monetary Policy Committee. Available from: <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/working-paper/2015/the-impact-of-immigration-on-occupational-wages-evidence-from-britain.pdf>.
- [12] Office for National Statistics, *Labour market overview, UK: January 2024*. Available from: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/uklabourmarket/january2024#main-points> (Accessed January 29, 2024).
- [13] Office for National Statistics, *Long-term international migration, provisional: year ending June 2023*. Available from: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/longterminternationalmigrationprovisional/yearendingjune2023> (Accessed January 29, 2024).
- [14] Ottaviano Gianmarco and Peri Giovanni, *Rethinking the effect of immigration on wages*, Journal of the European Economic Association, Oxford University Press. Available from: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=84f312e1182786ec7b1bd61bf787689168e5e43a>, p. 2.
- [15] Portes Jonathan, “Immigration and the UK economy after Brexit”, *Oxford Review of Economic Policy*, Journal Article, Oxford Academic, Volume 38, Issue 1. Available from: <https://doi.org/10.1093/oxrep/grab045> (Accessed February 6, 2024).
- [16] Portes Jonathan, “How is the post-Brexit immigration system affecting the UK economy?”, *Economics Observatory*, June 30, 2022. Available from: <https://www.economicsobservatory.com/how-is-the-post-brexit-immigration-system-affecting-the-uk-economy> (Accessed February 5, 2024).
- [17] Simon Goodman, *Take Back Control of Our Borders: The Role of Arguments about Controlling Immigration in the Brexit Debate*, Yearbook of the Institute of East-Central Europe, Vol. 15, No. 3, 2017, pp. 35–53.
- [18] Sturge Georgina, *How has immigration changed under the UK’s new ‘points based’ system?*, The House of Commons Library, UK Parliament. Available from: <https://commonslibrary.parliament.uk/how-has-immigration-changed-under-the-uks-new-points-based-system/> (Accessed February 4, 2024).
- [19] Sumption Madeleine, *Where did all the migrants go? Migration data during the pandemic*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/commentaries/where-did-all-the-migrants-go-migration-data-during-the-pandemic/> (Accessed February 5, 2024).
- [20] Strain Zachary and Sumption Madeleine, *Which Parts of the UK are Attracting the Most Skilled Workers from Overseas?*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from:

- <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/reports/which-parts-of-the-uk-are-attracting-the-most-skilled-workers-from-overseas/> (Accessed February 6, 2024).
- [21] Vargas-Silva Carlos, Sumption Madeleine and Walsh Peter, *The Fiscal Impact of Immigration in the UK*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/the-fiscal-impact-of-immigration-in-the-uk/> (Accessed February 4, 2024).
- [22] Vargas-Silva Carlos and Sumption Madeleine, *The Labour Market Effects of Immigration*, The Migration Observatory, University of Oxford COMPAS – Centre on Migration, Policy and Society. Available from: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/the-labour-market-effects-of-immigration/> (Accessed February 4, 2024).

Anica Kovačević

THE IMPACT OF IMMIGRATION ON THE UK ECONOMY IN THE 21ST CENTURY: EFFECTS ON THE LABOUR MARKET, FISCAL POLICY, AND PRODUCTIVITY

Abstract

In light of debates about the effects of immigration, the paper aims to explain how changing immigration patterns to the UK have affected critical aspects of economic performance. Accordingly, the impact of immigration on the labour market, fiscal policy, and productivity is analysed. Changes in immigration policies and the introduction of new programs result in the structure of immigrants becoming diverse. When examining the impact of immigration on the labour market, we can conclude that it can have different implications depending on the level of qualifications of the workforce and the type of occupation, but in general, the effects are positive. Also, from a fiscal point of view, immigrants contribute positively to public finances, especially the highly educated workforce. However, productivity declined after the crisis, but the new regulations are expected to have a positive impact. However the effects will largely depend on the structure of immigrants in the future. Therefore, policies that support inclusive immigration policies can be critical to maintaining economic stability and long-term prosperity.

Keywords:

United Kingdom, immigration, economy, labour market, fiscal policy, productivity, BREXIT, European Union, Covid-19.